

DELOVNI DOKUMENT ZA DRUGO ZASEDANJE ŠKOFOVSKE SINODE – POGOSTO ZASTAVLJENA VPRAŠANJA

Objavljamo pogosto zastavljena vprašanja v zvezi z Delovnim dokumentom za drugo zasedanje škofovske sinode, ki bo oktobra 2024 v Rimu.

Kaj je Delovni dokument?

Kot pove beseda sama, je Delovni dokument predvsem delovno orodje za člane drugega zasedanja XVI. redne generalne skupščine škofovske sinode. To tudi upravičuje njegov jezik ter uporabo teoloških pojmov in kategorij v nekaterih njegovih delih. Tako imenovana *teološka subvencija*, ki bo prav kmalu objavljena, bo olajšala njegovo branje in omogočila globlje razumevanje uporabljenih teoloških pojmov in kategorij.

Vsebina dokumenta izhaja iz razmišljanj, ki so jih pripevale škofovske konference, vzhodne katoliške Cerkve in druge mednarodne cerkvene stvarnosti ter iz poročila župnikov na tridnevnem delovnem srečanju župnikov za sinodo. Razmišljanja so bila oblikovana ob sinteznem poročilu prvega zasedanja (4.-29. oktober 2023) v luči navodil, ki jih je dalo generalno tajništvo sinode z dokumentom *Proti oktobru 2024*. Delovni dokument izraža prejeta besedila. Njegov namen je, spodbuditi razmislek članov sinode o osrednjem vprašanju oktobrske skupščine *Kako biti sinodalna Cerkev v poslanstvu*.

Kot delovno orodje XVI. zasedanja škofovske sinode, ta Delovni dokument ne spada v dokumente cerkvenega učiteljstva niti ni katekizem. Prav tako ni besedilo, ki bi ponujalo vnaprej pripravljene odgovore, niti ni njegov namen obravnavati vsa vprašanja, povezana s potrebo po vse večji »sinodalnosti v poslanstvu«. Je dokument, ki je plod poslušanja, razločevanja in premišljevanja o sinodalnosti, ki je dozorelo med sinodalnim procesom. Gre za osnovno besedilo, zasnovano predvsem kot podpora metodi, s katero bo skupščina delala. Njegov name je tudi spodbujati molitev, dialog, razločevanje, ustvarjanje soglasja na poti do končnega dokumenta XVI. sinode.

Kdo prispeva gradivo za Delovni dokument?

Generalno tajništvo je decembra 2023 z dokumentom *Proti oktobru 2024* vso krščansko skupnost povabilo k razmisleku o vodilnem vprašanju, opredeljenem za drugo zasedanje XVI. skupščine: *Kako biti sinodalna Cerkev v poslanstvu?* Predlagalo je različne poti in dejavnosti ob predelovanju Sinteznega poročila ob koncu dela prvega zasedanja oktobra 2023. Namen je bil, da se ohranja sinodalni dinamizem in da se na lokalni ravni še naprej spodbuja razmislek o tem, kako krepiti diferencirano soodgovornost vseh vernikov v poslanstvu. Obenem so s tem dokumentom povabili škofovske konference, vzhodne katoliške Cerkve in skupine Cerkva, naj razmislijo o tem, kako izraziti po eni strani razsežnost Cerkve kot celote in po drugi strani njeno ukoreninjenost na lokalni ravni.

Kljub kratkemu času, ki je bil na voljo, je Generalno tajništvo sinode do 30. junija 2024 prejelo nič manj kot 108 poročil škofovskih konferenc (od 114), 9 poročil vzhodnih katoliških Cerkva ter prispevka USG-UISG (Mednarodne zveze višjih predstojnikov ter Mednarodne zveze vrhovnih predstojnic). Poleg prispevka nekaterih dikasterijev rimske kurije je generalno tajništvo prejelo tudi več kot 200 pripomb mednarodnih sorganizacij, univerz, združenj vernikov ali posameznih skupnosti in oseb. Seveda je generalno tajništvo upoštevalo tudi poročila, ki so jih predložili župniki med tridnevним delovnim zasedanjem mednarodnega srečanja župnikov za sinodo, in poročila nekaterih delovnih skupin. In sicer je to pet skupin, ki jih je ustanovilo generalno tajništvo sinode za poglobljeno teološko preučevanje petih področij (kakšno naj bo obliče sinodalne misijonarske Cerkve; kakšno naj bo sinodalno misijonarsko obliče skupin Cerkva; kakšno naj bo obliče vesoljne Cerkve; kaj je sinodalna metoda; kje

se dogaja sinodalna Cerkev v poslanstvu); pomagala je še posebna skupina strokovnjakov za cerkveno pravo, ki je dajala v podporo delu teologov.

V tem smislu lahko Delovni dokument resnično štejemo za dokument Cerkve, ki je nastal v pogovoru z različnimi občutljivostmi in različnimi pastoralnimi področji.

Kdo je spisal Delovni dokument?

Kot vsak drug dokument generalnega tajništva sinode, povezan s sinodalnim procesom, je tudi ta Delovni dokument plod dela, pri katerem je sodelovalo veliko število ljudi z različnih koncev sveta in z različnimi znanji. Najprej skupina teologov (moških in žensk, škofov, duhovnikov, posvečenih moških in žensk ter laikov) z različnih celin, pa tudi člani XV. stalnega sveta generalnega tajništva sinode, ki so jih spremljali nekateri svetovalci istega tajništva.

Začetna različica dokumenta je bila nato poslana tudi približno sedemdesetim posameznikom, ki predstavljajo celotno Božje ljudstvo (duhovniki, posvečeni moški in ženske, laiki, predstavniki cerkvenih stvarnosti, teologi, pastoralni delavci in precejšnje število dušnih pastirjev) z vsega sveta, z različno cerkveno občutljivostjo in iz različnih teoloških smeri. Tako obsežno posvetovanje je bilo izvedeno, da bi ostali v skladu z načelom krožnosti (kar prihaja iz baze, se v bazo tudi vrača), ki je spodbujalo celoten sinodalni proces. Na koncu se je tako obdelan Delovni dokument vrnil v roke stalnega sveta, ki ga je po vrsti sprememb odobril in ga posredoval svetemu očetu v dokončno potrditev.

Kako je Delovni dokument sestavljen?

Delovni dokument je sestavljen iz petih delov, in sicer:

1. Uvod.
2. Poglavje o temeljih sinodalnosti.
3. Perspektiva odnosov - z Gospodom, med brati in sestrami ter med Cerkvami -, ki vzdržujejo vitalnost Cerkve veliko bolj radikalno kot njene strukture.
4. Perspektiva poti, ki konkretno podpirajo in hranijo dinamiko odnosov.
5. Perspektiva krajev, v katerih se udeležujejo odnosi (njihova raznolikost in povezanost; njihovime korenine v izpovedi vere, ki je temelj.

Vsak od teh razdelkov bo predmet molitve, izmenjave in razločevanja v enem od modulov, ki bodo zaznamovali delo drugega zasedanja. Povzetek Delovnega dokumenta je v raznih jezikih že na voljo na spletni strani www.synod.va.

Zakaj je bila za Delovni dokument izbrana struktura, ki se razlikuje od prejšnjih?

Sinoda je razvijajoča se stvarnost in Delovni dokument je v službi Sinode in ne obratno! Če je bilo treba na prvem zasedanju ob številnih vprašanjih, ki so se pojavila na podlagi širokega posvetovanja Božjega ljudstva na lokalni, nacionalni in celinski ravni, poiskati ujemanja, je zdaj treba iz teh ujemanj doseči soglasje. Medtem ko so na prvem zasedanju člani morali izbrati tematsko področje, na katerem želijo prispevati, bodo na drugem zasedanju vsi člani obravnavali isto besedilo in razpravljali o istih predlogih.

Delovni dokument je namenjen članom XVI. zasedanja škofovske sinode; kako pa ga lahko uporabljajo lokalne sinodalne skupine in verniki? Ali še lahko kaj prispevajo k delu v oktobru?

Delovni dokument je namenjen predvsem članom drugega zasedanja XVI. generalne skupščine škofovske sinode. Je pa tudi dragoceno orodje za posamezne skupine na škofijski in nacionalni ravni, ki želijo nadaljevati pot premišljevanja in razločevanja o tem, kako hoditi skupaj kot Cerkev; in izvajati

cerkvene pobude. Ob Delovnem dokumentu se skupine v pripravi na oktobrsko srečanje lahko še naprej pogovarjajo.

Delovni dokument je na primer lahko posebna priložnost za srečanje – tudi virtualno – med člani skupščine in vsaj nacionalno skupino v fazi priprave na oktobrsko srečanje, tudi po sinodalni metodi Pogovor v Duhu. Na ta način lahko predstavniška funkcija posameznih članov skupščine postane oprijemljiva.

Vsekakor je pomembno, da tisti, ki jih zanima sinodalno spreobrnjenje Cerkve z namenom, da bi bolj kvalitetno izvajala svoje poslanstvo, nadaljujejo svoje prizadevanje. Naj cerkveni dinamizem, ki se je začel s posvetovanjem Božjega ljudstva leta 2021, ne ugasne. Uresničevanje soodgovornosti pri poslanstvu Cerkve naj se še naprej razvija na lokalni ravni. S pomočjo Delovnega dokumenta božje ljudstvo lažje razume, kako pomembno je moliti in prositi Svetega Duha za dober potek sinodalnega zasedanja v mesecu oktobru.

Delovni dokument omenja teološko subvencijo. Za kaj gre?

Generalno tajništvo sinode je menilo, da je za spremljavo razmeroma jedrnatega Delovnega dokumenta primerno ponuditi nekaj teoloških in cerkvenopravnih vpogledov v teme dokumenta. Na ta način želijo članom skupščine – ne da bi pri tem izključili širši krog bralcev – pomagati prepoznati in razumeti korenine in posledice tega, kar vsebuje Delovni dokument. »Poglobitev« s teološkega vidika pomeni: sklicevanje na Sveto pismo, na izročilo Cerkve, na drugi vatikanski ekumenski koncil, na nedavni magisterij rimskega škofa. »Poglobitev« s cerkvenopravnega vidika pomeni: pokazati, kako je mogoče razločevanje glede posameznih tem prenesti v urejene in preverjene prakse tudi s pomočjo normativnega orodja.

Kaj lahko pričakujemo ob zaključku sinode?

Obhajanje drugega zasedanja XVI. škofovske sinode ne bo pomenilo zaključka sinodalnega procesa. Apostolska konstitucija *Episcopalis Communio* (EP), ki ureja celoten sinodalni proces, opozarja, da sinodo v osnovi sestavljajo tri faze: posvetovanje z verniki, razločevanje pastirjev in izvedbena faza. Teh treh faz ne smemo razumeti le v kronološkem smislu. Z obhajanjem XVI. zasedanja bi se glede na EP znašli v fazi razločevanja pastirjev, ki bi ji sledil čas sprejemanja dela skupščine s strani lokalnih skupnosti. Vendar so te faze prepletene. Razločevanje pastirjev je spremljalo skoraj celoten sinodalni proces (tj. že v fazi posvetovanja na lokalni, nacionalni in celinski ravni). Poleg tega se je faza »izvajanja« začela že takoj po prvih srečanjih. Sinodalni sadovi so že med nami. Obstajajo številna pričevanja o cerkvenih stvarnostih, ki so spremenile svoje delovanje v sinodalnem smislu večje soodgovornostjo vseh krščenih. Zato zaključek drugega zasedanja ne bo pomenil konca sinodalnega procesa, ampak pomemben čas v razločevanju pastirjev.

Po drugi strani pa je bil na prejšnjih sinodah sprejet končni dokument, ki je vseboval določene navedbe, ki jih je skupščina želela izročiti papežu. Sveti oče je običajno po nekaj mesecih celotni Cerkvi izročil dokument, imenovan posinodalna spodbuda; ta dokument je vseboval nekatera določila, povezana z obravnavano temo. Pričakovati je, da bo tudi ob tem zasedanju enako.

Nekatere teme so bile zaupane posebnim delovnim skupinam, ki jih je ustanovil papež Frančišek. Kako si je treba razlagati to odločitev? Ali je to način, da se te teme umaknejo iz razprave skupščine?

Papež Frančišek je od začetka vztrajal, da ta sinoda ne govori o tej ali oni temi, ampak o sinodalnosti, o tem, kako biti misijonarska Cerkev na poti. Oktobrska skupščina, vsa teološka vprašanja in vsi pastoralni predlogi imajo ta cilj. Zato mora biti skupščina čas, v katerem bo vsak udeleženec, ki se umešča na pot, ki se je začela leta 2021, in prinaša "glas" Božjega ljudstva, iz katerega prihaja, klical

pomoč Svetega Duha in pomoč svojih bratov in sester, da bi prepoznal Božjo voljo za svojo Cerkev, in ne čas, ko bo drugim vsiljeval svojo vizijo Cerkve.

Hkrati je papež Frančišek pozdravil ujemanje, ki so ga člani skupščine izrazili med prvim zasedanjem glede številnih pomembnih vprašanj o življenju in poslanstvu Cerkve v sinodalni perspektivi. O teh vprašanjih je zbor z ustanovitvijo desetih priložnostnih delovnih skupin dosegel veliko soglasje, ki je bilo skoraj vedno nad 90 %. Gre za pomembna vprašanja, od katerih je nekatera treba obravnavati na ravni celotne Cerkve in v sodelovanju z dikasteriji Rimske kurije. Ne gre torej za to, da bi nekatera vprašanja umaknili iz razprave skupščine, temveč za to, da bi s teološkega in cerkvenopravnega vidika zagotovili koristne elemente, ki bi jih ponudili svetemu očetu. Te skupine je torej že zdaj treba šteti za sad sinodalnega potovanja. V teh skupinah sodelujejo strokovnjaki in škofje iz različnih delov sveta, ki so bili določeni na podlagi svojega strokovnega znanja in raznolikosti geografskega porekla, stroke, spola in cerkvenih razmer, ki so potrebne za pristno sinodalni pristop. Ti strokovnjaki in škofje zbirajo in nadgrajujejo obstoječe prispevke o temah, ki so jim bile dodeljene. Skupine naj bi svoje delo zaključile do konca junija 2025.

Kje lahko najdem Delovni dokument?

Delovni dokument je v različnih jezikih na voljo na uradni spletni strani generalnega tajništva sinode (www.synod.va), kjer je bil oblikovan ad hoc oddelek za delo drugega zasedanja XVI. skupščine. Poleg Delovnega dokumenta ta razdelek vsebuje tudi pogosto zastavljena vprašanja, infografiko in druge dokumente, ki so koristni ne le za pripravo članov skupščine, temveč tudi za vse druge osebe ali skupine, ki želijo poglobiti svoje razumevanje sinodalne Cerkve.